

návrhu nedostalo. Tu jedná se přec o dílo zákonodárné, které svými právními předpisy přetrvá věky a jediný chybný krok nebo nedostatečná pozornost mohla by stavu způsobiti velikých, těžko již nahraditelných škod.

V jeho stavovské činnosti jest obsažnou kapitolou pro sebe nový notářský řád, který prostudoval do všech detailů, promyslel účinky jednotlivých ustanovení a neváhal v nesčetných konferencích a komisích, kde se o něm jednalo, stanovisko přísně stavovské hájiti a také uhájiti.

Nový notářský řád, který má nahraditi starý rakouský z roku 1871, má býti oním pevným základním pilířem notářského stavu jako ve Francii, kde nebude notář více podléhati v soudním komisařství libovůli jednatelce a kde zastaralé předpisy zákona rakouského nahrazeny budou moderními předpisy demokratickými. Tento nový notářský řád jest láskou Dra Čulíka a těžce nese, jakmile se opětně ozvou hlasy proti některým jeho předpisům.

Není a nemůže býti účelem těchto řádků vystihnouti celou bohatou činnost Dra Čulíka, konanou pro náš stav po dobu více než jednoho čtvrtstoletí, chceme se jen dnes připojiti k ostatním jeho přátelům, ctitelům a známým, kteří vzpomínají na něho jako na muže, který z bohaté hřivny mu svěřené načerpal a dal stavu nejušlechtilější poklady zcela nezištně a jen z lásky ke stavu.

Stav notářský s hrdostí počítá tohoto muže ke svým příslušníkům a přejeme mu, aby v budoucím šťastném životě dočkal se toho, co on považuje za dimidium svého srdce, to jest uskutečnění nového notářského řádu, tvořícího pevný a nerozborný sociální a hospodářský základ stavu jemu tak drahého.

* * *

President JUDr. Jaroslav Čulík narodil se dne 7. června 1861 v Kostelci nad Černými Lesy, kde byl jeho otec, Karel Čulík, notářem a odkudž pak byl přeložen na Vinohrady, kde po dlouhá léta jako osobnost vysoce vážená a populární působil a mnoho zdatných pracovníků jak ve stavu notářském, tak advokátním vychoval. Dr. Jaroslav Čulík po praxi notářské a advokátní byl jmenován roku 1904 notářem pro obvod nově tehdy zřizovaného okresního soudu ve Vršovicích a dne 22. března 1926 přeložen byl na Vinohrady.

Nehledě k bohaté odborné literární činnosti, věnoval Dr. Čulík svoje nejlepší síly a bohaté právnické vědomosti a jazykové znalosti jak svému milovanému stavu notářskému a upevnění jeho posic v právní organizaci našeho státu, tak samosprávě a horlivě se zúčastnil vždy života politického, kde dovedl vždy houževnatě a s výsledky své názory hájiti. Byl náměstkem starosty ve Vršovicích, dlouhá léta radním a Vršovická Občanská záložna čítá jej mezi své nejpečlivější členy ředitelstva.

Jest beze sporu dnes nejlepším znalcem nového notářského řádu, který v brzké době bude uzákoněn a chystá veliký komentář tohoto řádu a sbírku nových formulářů k němu.

Přejeme Dru Čulíkovi a celému notářskému stavu, aby zákon brzy byl skutkem a Dr. Čulík mohl ovoce své dlouholeté houževnaté práce veřejnosti a stavu předložiti.

JUDr. Hugo Patsch:

Osnova německého zákona o akciových společnostech a komanditních společnostech na akcie.

(Pokrač.)

V aktivech zvlášť nutno uvést: nedoplatky na akc. kapitál, jmění v závodě trvale uložené (pozemky, budovy, strojí a jiné zařízení, koncese, patenty, licence, ochranné známky a pod.), kapitál oběžný (suroviny, polotovary, sklad zboží, cenné papíry, hypoteční pohledávky, pohledávky obchodní, zálohy, pohledávky u sesterských závodů, u členů představenstva, dozorců rady a zaměstnanců, směnky a čeki, hotovosti a pohledávky u peněžních ústavů a jiná aktiva, konečně položky vyrovnávací).

V pasivech nutno zvlášť uvést: akciový kapitál podle jednotlivých druhů akcií, rezervy (zákonné a jiné) účet amortizační, věřitele hypotekární, zálohy, věřitele obchodní, závazky sesterským podnikům, závazky členům představenstva, dozorců radě a zřízencům závodu, závazky směnečné, bankovní, jiné, a konečně položky vyrovnávací. Zisk neb ztrátu jest odděleně vykázati od dřívějších let, vzájemné závazky a pohledávky nesmějí býti bilančně vyrovnávány, nýbrž musí býti pojaty do aktiv i pasiv.

V účtu zisku a ztráty musí býti na straně nákladů zvlášť uvedeny: mzdy a platy, sociální dávky, odpisy, úroky, dlužné daně a dávky a jiné výdaje krom výdajů za materiál neb zboží. Na straně výnosu nutno zvlášť uvést výnos podniku, výnos úroků a výnosy mimořádné. Říšské vládě jest vyhrazeno vydati vzorné formuláře výročních účtů.

Zřízení rezervního fondu jest obligatorní. Jemu připadá nejméně dvacetina ročního čistého zisku, pokud fond nedosáhne výše desetiny akciového kapitálu, a ažio. Výroční účty zkoumají bilanční revisoři, volení každoročně předem valnou hromadou. Představenstvo, dozorců rada a minorita akcionářů vlastníci desetinu akciového kapitálu, jest oprávněna odporovati volbě revisorů. O odporu rozhoduje s konečnou platností obchodní soud, který revisory sám ustanoví, nebyli-li zvoleni neb nepřijali-li volbu. Za revisory mohou býti ustanoveni pouze odborníci s dostatečnou praxí, po případě společnosti, jichž představenstvo neb jednatelé mají tyto vlastnosti. Jimi nesmí býti členové představenstva, dozorců rady, neb zřízenci společnosti. Revisoři podají o vykonané revisi zprávu představenstvu, tato dozorců radě a tato valné hromadě, a stvrdí doložkou na výročních účtech správnost jich podle vykonané revise. Revisoři jsou povinni přísně zachovávat obchodní tajemství a ručí po případě k ruce společně a nedílně společnosti za škodu, která by této vzešla porušením povinností revisorských. Nároky na náhradu promlčují se v pěti letech. Říšská vláda se zmocňuje vydati předpisy o autorisaci revisorů a bližší nařízení o provádění revisi.

Zprávu revisorskou jest nejméně na 14 dní před valnou hromadou vyložiti k nahlédnutí akcionářům, a těmto v téže lhůtě k jich přání zaslati opis výročních účtů, zprávy obchodní a poznámek představenstva k nim.

Jednání o schválení výročních účtů musí býti v každém případě odloženo do příští valné hromady, usnese-li se tato na tom prostou většinou hlasů aneb žádá-li

za odročení s označením pozastavovaných položek minorita desetiprocentní akciového kapitálu. Opětne odročení jest v zásadě přípustno za předpokladů uvedených blíže v § 87 odst. 2, osnovy. Schválená bilance musí býti veřejně vyhlášena a předložena obchodnímu soudu, jemuž však nenáleží bilanci tuto jakož i průběh jednání valné hromady, svolání její atd. přezkoumávat.

Valná hromada může se kdykoliv prostou většinou hlasů usnésti na tom, aby zvláštními revisory přezkoumáno bylo založení společnosti, neb vedení obchodu. Byl-li návrh zamítnut, může přesto obchodní soud k žádosti desetiprocentní minority akcionářů revisi takovou naříditi a revisory jmenovati, byla-li při zakládání společnosti neb vedení obchodu osvědčena hrubá nedbalost neb nepoctivost. Žadatelé musí až do vyřízení svého návrhu akcie deponovati a prokázati, že jsou aspoň tři měsíce vlastníky akcií (notářským affidavit). Tato minorita může také žádati, aby soud ustanovil jiné revisory. Revisoři po vykonané revisi podají zprávu předsednictvu a obchodnímu soudu hlavního závodu, a jest zprávu tuto dáti na pořad nejbližší valné hromady.

Valná hromada usnese se prostou většinou hlasů mají-li býti uplatňovány nároky proti osobám škodu zavinišším, a to i tenkrát, žádají-li o to akcionáři, vlastníci desetin akciového kapitálu, po případě dvacetinu kapitálu, byly-li zjištěny určité osnovou vyznačené nesprávnosti při založení neb vedení společnosti. Minorita tato musí nároky ty uplatňovati do tří měsíců ode dne valné hromady a musí obdobně akcie deponovati a vlastnictví k nim po dobu aspoň tří měsíců prokázati.

Usnesení valné hromady jest zmatečným, je-li v rozporu se zákonnými předpisy danými ve veřejném zájmu neb rozporu se zásadami akciového práva, aneb bylo-li usnesení to rozsudkem za zmatečné prohlášeno. Žaloba na zmatečnost musí býti podána do tří měsíců.

K žalobě o zmatečnost usnesení valné hromady jest oprávněn každý akcionář, který byl valné hromadě přítomen a svůj odpor protokolárně prohlásil, aneb každý nepřítomný akcionář, pokud by mu byla neprávem zabráněna účast na valné hromadě, aneb pokud hodlá odporovati usnesení z toho důvodu, že valná hromada nebyla řádně svolána, aneb pořad jednání řádně ohlášen. Odporovati usnesení o odpisech z důvodu jich nepřiměřenosti může pouze minorita, vlastníci nejméně dvacetinu akciového kapitálu. K žalobě o zmatečnost jest dále oprávněno představenstvo a každý jednotlivý člen představenstva, neb dozorčí rady, bylo-li učiněno usnesení pro členy tyto trestné, neb usnesení, jehož provedení byli by členové tito povinni náhradou věřitelům společnosti. Žalovati jest společnost zastoupenou představenstvem a dozorčí radou, žaluje-li představenstvo, zastoupené dozorčí radou. I v tomto případě, jako vůbec, mohou žalující býti přidrženi k poskytnutí jistoty, osvědčí-li žalovaná strana, že jí vzejíti může bezdůvodným sporem škoda. Představenstvo musí veřejně vyhlásiti, že žaloba byla podána, jakož i rok o líčení. Bylo-li žalobě dáno místa, působí rozsudek i pro akcionáře, kteří žalobu nepodali. Představenstvo musí rozsudek ihned oznámiti obchodnímu soudu a tento veřejně vyhlásiti.

Obdobné předpisy platí i při určovacích žalobách o uznání zmatečnosti. Lze sloučiti několik žalob uvedených druhů v jedno jednání. (Pokračování.)

JUDr. František Matouš:

Aktuaři.

V květnovém čísle Českého Práva podrobil pan JUDr. Ferdinand Vojtík obšírné a zevrubné úvaze zákon číslo 57/31 a veskrze správně vystihl neutěšené jeho důsledky pro náš stav. Nepříznivá situace, takto vytvořená, projeví se mnohem kritičtěji, posoudí-li se také ještě s jiných hledisek.

Aktuarský zákon jest totiž pouze dalším článkem neustálého vzestupu všeobecného veškerého kancelářského úřednictva na úkor úředníků konceptních, který jistí živlové a činitelé všemožně a soustavně podporují, s úspěchem snažíce si je pro sebe zajistiti jako spolehlivý i vděčný volební materiál. Všechny kategorie kancelářského personálu všech oborů služby státní se postupně od převratu existenčně povznesly. Zejména platové přeřazení jejich do výhodnějších stupnic bylo značným ziskem. Tehdy došlo k tomu, že u téhož soudu, oficiál býval někdy lépe honorován nežli president. Stav kancelářského úřednictva byl vždycky agilnější nežli páni od konceptu, a dovedl účinně uplatniti svoji početnost dobře zorganizovanou tak, že vůči hledě nabýval půdy, a každé dosažené výhody uměl dokonale využítkovati.

Nejhybnější mezi nimi byli vždycky kancelářští úředníci soudní. Neustálý styk jejich se stranami opatřil jim rozsáhlé vědomosti o poměrech a potřebách občanstva, a praktickou sběhlost ve vyřizování všelikých jejich záležitostí právních; byl-li referent jen trochu ústupnější a povolnější, utvořili mezi ním a klientelou neproniknutelnou hradbu, kterouž se k němu bez jejich pomoci nikdo nedostal: dovedli umožniti vyhovění, zejména uspišení, ale také mohli způsobiti zdržení nebo i nevyhovění v určitém případě. Vliv jejich rostl také politickou činností, neboť četní soudní úředníci jsou členy zastupitelstev i jednotlivých komisí obecních. Jest pak všeobecně známo, jak mnozí z nich pokoutničí ještě v aktivitě a ještě více potom v pensii. Není divu, oslovuje-li je prostý občanek »pane rado«, neboť neděje se tak skoro ani z neznalosti patřičné titulatury, ale především proto, poněvadž u nich nejspíše se naděje rady i poučení, o něž mu běží.

K tomu všemu přibýlo tak zvané přetížení soudců, kteréž možno zkoumati rovněž s různých hledisek. Jsou ovšem soudci, a jest jich značný počet, kteří v pravém toho slova smyslu »táhnou« a jichž výkon jest úctyhodný množstvím i hodnotně.

Mezi nimi jsou také dokonalí praktikové, jimž stohy aktů na stolech jejich nakupované, mizí takřka před očima, zpracovány úplně a nereurovatelně. Bývají to obyčejně senioři, v oboru svém zkušení mnohaletým zapracováním, nebo jejich odchovanci, síly mladší, zvláště schopné, u nichž zájem pro úřad dosud nevyprchal, a kteří mají vyvinutý smysl pro prestige stavovskou.